

Met hun installatie *Inner City* verbeelden de Amerikaanse keramist Arnie Zimmerman en de Portugese architect Tiago Montepegad de gekte van een grote stad in opbouw en afbraak. Marvin Gaye spookt door een New Yorkse 'Toren van Babel'

» Chris Reinewald

Stad van kwaad tot erger

Bij sommige kunst schiet je meteen muziek te binnen. Bij de zaalvullende installatie *Inner City* hoor je meteen de gelijknamige gettoballade uit 1971 van soulprins Marvin Gaye. Luister in gedachten mee. Intro met echoënde piano's als slaande klokken. Bongo's huppelen staccato over een onderhuids dreigende baslijn. Daaruit maakt Gaye even gekwelde als sensuele falsetstem zich los: 'Dah, dah, dah'n, dah, daa'. Het koper rolt even met zijn spieren en blaast rake, gortdroge accenten. Strijkers zwellen aan. In het laatste couplet hakkelt en jermieert Gaye: 'God weet waar dit alles naar leidt/ Maar ik, ik zou het wel willen uitbrullen/ Ze begrijpen het gewoon niet. Dah, dah, dah'n dah, daa.'

'Inner City Blues, makes me wanna holler', zoals het nummer voluit heet, gaat over de stad waar het van kwaad tot erger gaat. Kort samengevat: de bewoners zitten als ratten in de val. Ze hebben geen geld om hun belastingen te betalen, maar de regering schiet ondertussen wel raketten naar de maan. En zendt 'onze jongens' naar oorlogsgebieden waar ze zullen sterven. Voor wie? Voor wat? Inflatie. Criminaliteit. Schietgrage mannen in blauw. Paniek. Je kunt geen kant meer op.

De toon is gezet. Het gaat hier om urbane

drama's en dilemma's van de gemiddelde Amerikaanse stad ergens in de jaren zeventig. De New Yorkse kunstenaar Arnie Zimmerman moet als toen 17-jarige Marvin Gaye's hit en andere getto-tranentrekkers zoals Stevie Wonders 'Living for the City' gehoord hebben. Net als in die songs spelen in zijn installatie 'working class heroes' de hoofdrol. Hun oneindige gezwoeg is van alle tijden.

Zo zie je in het begin van de installatie, passend neergezet in een echte steigerconstructie, een middeleeuws ventje met een muts. Hij sjouwt zakken omhoog. Verderop komt zijn collega met kruiken wijn een trap op gezeuld. Het aardige is dat Zimmerman hier zoutglazuren volgens middeleeuws recept heeft gebruikt.

Inner City wordt hoofdzakelijk bevolkt door nonchalant gemodelleerde kleimanntjes. Afzonderlijk maken ze een wat knutselige indruk, die echter verdwijnt in het overweldigende geheel. Hoop op de steiger van een flatgebouw verliezen de bouwvakkertjes ook letterlijk contact met de aarde. Alleen de over krakende plankieren lopende toeschouwer ziet in een oogopslag dat wat aan één kant nijver wordt opgebouwd, verderop weer net zo hard wordt gesloopt. Je kijkt een krioelende bouwput in en vreest dat het nooit meer

iets gaat worden.

Erg herkenbaar. Leuk zo'n Noord-Zuid-metrolijn of een nieuw Rijksmuseum, maar is mijn stad dan eindelijk eens af? Zelfs een stad(je) als Leeuwarden kampt met ambities in de vorm van ernstige bouwdrift. Komt dat Zaailand-complex er nu wel of niet? Doet het Fries Museum mee in de ambitieuze nieuwbouw? Of niet? Desgevraagd zegt de directeur niet uit te sluiten dat de instelling toch weer instapt.

Welkom in een 'Toren van Babel' zoals Pieter Breughel de Oude die al in 1563 schilderde. Niet één keer maar vele malen, zo populair en herkenbaar was het onderwerp. Ook toen al. Als blinde vooruitgang en hoogmoed hand in hand gaan, krijgt chaos vrij spel.

Balorige kereltjes glijden van een T-balk af. Straatbendes beuken monter op elkaar in, zoals in *The West Side Story* — alleen zullen ze straks niet gaan zingen en dansen. Een peloton norske bouwvakkers met scheppen en geweren treedt aan: terreurdreiging tussen 19de-eeuwse New Yorkse appartementenblokken. Schoorstenen, watertorens. Zimmerman heeft het realisme van deze scène versterkt met oxideglazuur. Je denkt de eeuwig opdarrelende stoom uit de New Yorkse ondergrondse er vanzelf bij. En hoort weer dat onderbuikge-

klok uit de industriële waterleidingbuizen van je logeeradres opborrelen. Overnachten op de bedbank in de huiskamer. De boekenkast van de gastvrouw staat volgepropt met zelfhulpboeken.

Wat jaren later bel je haar op. Het is 13 september en je bent bezorgd. 'Nee, eergisteren is mij niets ergs gebeurd. Ik heb alleen uren in de metro onder het World Trade Centre vastgezet. Zonder te weten wat daarboven gebeurde. Daarna pas de rook en de ruïnes gezien. Steeds weer die tv-beelden. Aan mijn zelfhulpboeken had ik niet veel. Ik vond een oude elpee van mijn vader, met een Duitse kinderopera van Paul Hindemith erop. Ken je het? Zo'n kinderkoor met orkest dat blijmoedig zingt: "Gibst du mir Steine. Wir bauen eine neue Stadt." Erg socialistisch, optimistisch; oorspronkelijk uit 1930 of zoiets. Die plaat ben ik maar blijven draaien. Die mooie stad van ons krijgen ze niet stuk. Niemand. Nooit. We bouwen New York gewoon weer op.' ■

Inner City

T/m 28 september in Keramiekmuseum
Princessehof, Leeuwarden
Info: 058-2948958 of
www.princessehof.nl